

המלצה כללית מס' 23: עמים ילידיים: 18/8/1997
Gen. Rec. No. 23. (General Comments)

ראשי התיבות של שם האמנה: CERD

המלצה כללית מס' 23

עמים ילידיים

(המושב ה-51, 1997) *

1. בנוהגו של הוועד לביעור האפליה הגזעית, ובייחוד בעת בחינת דוחותיהן של מדינות שהן צד לאמנה, המוגשים בהתאם לסעיף 9 לאמנה הבינלאומית בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית, הוקדשו תמיד תשומת לב ועניין רבים לעניין מצבם של עמים ילידיים. בהקשר זה, הדגישה הוועדה בעקביות כי אפליית עמים ילידיים לרעה נכללת בתחום תחולת האמנה וכי יש לנקוט את כל האמצעים ההולמים כדי להיאבק באפליה זו ולבערה.
2. על רקע הכרזת העצרת הכללית על העשור הבינלאומי של העמים הילידיים בעולם, שהחל ב-10 בדצמבר 1994, שבה הוועדה ומדגישה כי הוראות האמנה הבינלאומית לביעור כל צורות האפליה הגזעית חלות על עמים ילידיים.
3. הוועדה מודעת לכך שבאזורים רבים בעולם הופלו ועדיין מופלים לרעה עמים ילידיים וכי זכויות האדם וחירויות היסוד שלהם נשללות מהם, ובייחוד לכך שעמים ילידיים איבדו את אדמתם ואת משאביהם, ואלה עברו לידי מתיישבים, גופים מסחריים וחברות ממשלתיות. עקב כך, הועמד בסכנה שימור תרבותם וזהותם ההיסטורית, וסכנה זו עדיין ממשיכה.
4. הוועדה קוראת למדינות שהן צד לאמנה, באופן מיוחד:
 - א. להכיר בכך שתרבותם, תולדותיהם, לשונם ואורחות חייהם הייחודיים של עמים ילידיים מעשירים את זהותה התרבותית של המדינה, לכבד גורמים אלה ולקדם את שימורם;

ב. להבטיח שבני עמים ילידים יהיו חופשיים ושווים בכבודם ובזכויותיהם ושלא יסבלו מאפליה כלשהי, בייחוד לא מאפליה המבוססת על מוצא או זהות ילידים;

ג. לספק לעמים ילידיים תנאים המאפשרים פיתוח כלכלי וחברתי בר קיימא העולה בקנה אחד עם מאפייניהם התרבותיים;

ד. להבטיח כי לבני עמים ילידיים יעמדו זכויות שוות ביחס להשתתפות בחיים הציבוריים הלכה למעשה, כי שום החלטה הנוגעת ישירות לזכויותיהם ולאינטרסים שלהם לא תתקבל בלי הסכמתם, וכי הסכמה זו תתבסס על ידיעת העובדות;

ה. להבטיח כי קהילות ילידיות יוכלו לממש את זכויותיהן לקיים ולהחיות את מסורותיהן ומנהגייהן התרבותיים וכן לשמר את לשונותיהן ולהשתמש בהן.

5. הוועדה קוראת למדינות שהן צד לאמנה, באופן מיוחד, להכיר בזכותם של עמים ילידיים להחזיק בבעלותם את אדמותיהם הקהילתיות, את שטחיהם ואת משאביהם, לפתח אותם, לשלוט בהם ולהשתמש בהם, ולהגן על זכות זו; במקרה שבו נשללו מהם, בלי שנתנו לכך הסכמה חופשית המבוססת על ידיעת העובדות, אדמות ושטחים שהיו בבעלותם באופן מסורתי או שהם ישבו או השתמשו בהם, על המדינות לנקוט אמצעים כדי להשיב לידיהם אדמות ושטחים אלה. רק כאשר הדבר אינו אפשרי מסיבות עובדתיות, יש להחליף את הזכות להשבת המצב לקדמותו בזכות לפיצוי צודק, הוגן ומהיר. עד כמה שהדבר ניתן, על פיצויים אלה לבוא בצורה של אדמות ושטחים.

6. הוועדה קוראת עוד למדינות שהן צד לאמנה שבשטחן נמצאים עמים ילידיים לכלול בדוחותיהן התקופתיים מידע מלא בנוגע למצבם של עמים אלה, ובעת שהן עושות כך, להביא בחשבון את כל הוראות האמנה הנוגעות לעניין.

* כלול בנספח V למסמך A/52/18.